

Nytt bilde av opplysningens stjerne

//

//]]]]> //]]>

NY BOK: Hva vet vi egentlig om Voltaire? Forfatter Camilla Kolstad Danielsen mener virkningshistorien har tatt Voltaires forfatterskap ut av kontekst.

Den franske forfatteren Voltaire er blitt stående som den fremste representanten for opplysningstenkningen i Europa. En ytringsfrihetshelt. En «Voltaire» er i overført betydning en intellektuell som kjemper mot undertrykkende autoriteter og taler menneskeverdets sak. Men er vårt bilde av Voltaire historisk korrekt? Dette spørsmålet stiller Camilla Kolstad Danielsen seg i hennes nye bok, *Opplysningens stjerne*.

– Vårt bilde av Voltaire som ytringsfrihetshelt er ikke direkte feil, men det er fattig. Det er lett å redusere Voltaire til fraser og bruke disse som et speil for egne meninger. Men da er det også lett å miste ham på veien, sier Kolstad, som har tatt turen til Litteraturhuset for å bokbades av Klassekampens kulturredaktør, Haakon Flemmen.

Lot ingen sjangere stå uprøvd

Voltaire er i sannhet en tenker det er vanskelig å få grep om. Først og fremst fordi mange av hans verker må leses som polemiske kommentarer til bestemte situasjoner i hans egen samtid, men også fordi han skrev enormt mye. I tillegg til skuespill, poesi, romaner, essayer, historiske og vitenskapelige skrifter – han lot ingen sjangere stå uprøvd – skrev han hele femten tusen brev. Voltaires samlede verker har vært under utarbeidelse siden 1968, men forskerne er ennå ikke ferdig.

– Hvem var egentlig Voltaire? spør Flemmen.

//

//]]]]> //]]>

– Han var en vanlig borgersønn som jobbet seg oppover og gjorde enorm suksess i teateret. Voltaire skrev under pseudonymer, som var en dyd av nødvendighet under sensurmyndighetene, men det skapte stor forvirring når han lånte andres, virkelige navn. Han lurte ingen, men han var god til å markedsføre seg selv. I motsetning til andre forfattere ønsket han ikke å forsørges av en mesén; han ville bestemme selv. Men da måtte han også bli rik. Han spekulerte i aksjer, og sammen med matematikeren La Condamine fant han en feil ved finansdepartementets lotterisystem som han selvfølgelig utnyttet. Etter å ha opparbeidet seg en formue kjøpte han seg en grevetittel og lånte ut penger til adelsmenn som betalte ham livrente.

Som tenker var ikke Voltaire opptatt av abstrakte, filosofiske systemer. Han ville ut i verden for å se hvordan ting fungerte.

– Han var opptatt av menneskets ve og vel, og mente at allmenmenneskelig fornuft kunne befri menneskesinnet fra dogmatisk tankegang. Voltaire introduserte Newton til Frankrike, og skrev en introduksjon som gjorde Newtons fysikk stueren i Europa. Men med tanken om at det fantes en tyngdekraft i jordas kjerne, kom han også på kant med en religiøse verdensbildet.

Hele referatet kan du lese hos [Fri Tanke](#).